

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton. Ara évszámra 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. Könyvkereskedése.

Közlöny, február 10-kén 1861.

(F. S.) Megenged szerkesztő barátunk, ha a specialis kérdésekkel a gyakorlatiasság terére szerencsésen átment lapjában ismét elméleti cikkkel lépek fel. Erdélyre nézve fent, mint nagy részben alant is, még mind experimentáló kísérletek folynak a bizalmatlanság és elhatározatlanság izgatva bádogasztó csökönnyösséggel. Criticus helyzetekből a szerencsés kibontakoztatás egyetlen feltétele — a hosszas gondolkodás nyománi rögtön — cselekvés. Az experimentálás hosszú 12 éve, hogy nem volt átgondolt elmélet idő szaka, látjuk onnan: hogy a rögtön cselekvés még mind késik, tehát még mind helye van az elmélkedésnek. Vajjon helyes-e késés, — vagy tán jobban lesz feltéve eként: vajjon nem veszélyes-e?! Lássuk kormányokra és kormányzatokra nézve egyaránt.

Az elmélkedés praktikai tekintetbeni feltétele, hogy ne váljon az elvont okoskodássá, a kérdés tárgyzóvá, oly világitásba állításra, honnan multja, fejlődése főbb pontjaiban belátható legyen, s ezekből jőzön következtetések után, jelenének a minő jövőbeni természetes hajlasi iránya felismerhetővé váljon. Ki tisztában van egy kérdéssel, ismeri a bogát alkotott okokat, az, ha okozatok után fűrkésződik, nem negélyez jóstehetséget, legfennebb logikai észmüveletekkel foglalkozik, miktől az eredmény csak kivételes s ezért számba nem vehetett körülmények miatt üthet el.

Van a politikában egy felállított axioma: „a politika az exigentiák tudománya.” Axiomává ezt nem az elvileg igazság, hanem a jogérvényre hivatkozó gyakorlat állítja fel. Ez megcsökönnyösödött a vén Európában, mert csaknem kivétel nélkül uralkodó családok és nagy nemzetiségek önző hagyományos törekvéseinek jó halászható zavarosul szolgált. A korszellemnek hivatása ez axioma megdöntése — nagyon is meg van már rendítve a közvéleményben az által: hogy általános sikerre, vagy csak egyes szerencsés eseteiben is tartósságra vergődni nem bírt, bár özönrel csapolt is az emberiség vért, s országföket is tett a visszahatás áldozataivá. Csak az igazság alapján épülhet fel Isten országa, az igazság politikája pedig soha nem válhatik exigentiák tudományává; mert minden exigentia megtámadása az igazságnak.

Az ausztriai államviszonyok az exigentiák politikáján alakultak, eltekintve más országoktól, csakis a szent István koronájára vonatkozólag. Ugyanis a paganismus és barbarismus terjeszkedése ellenébe nyugot-Európának védterület kellett a magyar koronaterületekben, s mint legközelebb érdekelt hatalom, Ausztria kezdé rajtok az exigentiák tudományát gyakorlatba venni. Már első Árpád-házi királyaink alatt, kezdett békésizni államéletünkbe a hajdani római császársági, ma ausztriai politika, és érvényre jutott akkor, midőn a török hatalom, erőfeszítésseljes leküzdésével mi is kimerültünk. — Árpád népe szijasabb, a Hunyadiak és Nagy Lajos népei büszkébbek és hatalmasabbak voltak minden érvágások daczára, mintsem jármat tűrhetek volna, — azért sarkalatos s megdönthetetlen törvények, uralkodói eskük szabták meg az uralkodó házhozi viszonyunkat, végleg pedig a pragmatika sanctio.

Ausztria alkotmánytalan örökös tartományok aladéka levén, az exigentiák tudományában egy thema merült fel, egy megoldandó bog: miktől hathat közre egy államban két elem: alkotmányos és alkotmánytalan. Hagományos öröke Ausztriának az alkotmánytalanság volt, ezt kelle feladni; vagy alkotmánytalantitni az alkotmányos részt. Hagományos politikája, ez utolsó czélra alakult.

Ne lebegtessük a fátyolt a kísérletek felett.

Csak annyit kell constatiroznunk: hogy e hagyományos politika újbóli feladásának időszakát éljük mult október 20-ától kezdve.

Mi ezt hisszük és valljuk, mert elég politikai érettséggel bírnak annak meghatározására: hogy az okt. 20-ka előtti utáthatatlan posványig, megszakadt szirtfokig vezetett, honnan egyetlen továbblépés elmerülést vagy salto-mortálét eredményezt volna, s tehát október 20-dika ösvénynyitás a visszatérhetésre a fejlődést virulást ígérő szabad rónavidékre, honnan a tévut kiindult volt; mert tudjuk a termé-

szet törvényeiből: hogy minden ily phasisba jutott valami, emberi hatalom által feltartóztatlanul elemeire oszlik fel azért, hogy új jövőt biztosító összeköttetésekben konsolidálódva jöhessen ismét forgalomba.

E vegytani vonatkozás tán igen szervies a politikához viszonyítva.

Nem! bizonyítja már e század frankhoni történelme.

III-ik Napoleon politikájában ismerhet-e fel valaki józan publicista más elemeket, mint melyek I. Napoleon politikáját alkották? és mi más mégis ezen egyenlő elemekből álló politikának eredménye! S van-e ennek más oka mint az: hogy a magát leélt I. napoleoni politika elemeire feloszolván, ez elemek III. Napoleon politikájában új jövőt ígérő összeköttetésben jöttek forgalomba.

Az absolutisticus rendszernek is fel kell elemeire oszolni, s egy új összeköttetésben nőni világhatalommá. Az emberiség köztulajdonai ezen elemek, a közösség életmelege tarthatja össze jövőre őket, nem az egyedáruasság. Az egyedáruasság megtermé gyümölcsét, bétölté hivatását, mely a gondviselés által részére ki vala tűzve, — ha csakugyan hírével állott elő — midőn mint prizma az emberiség jelesbjeinél fel-felszikrázó életmeleg atomkákat focusokba koncentrált, ezen focusokba oszlott fel ő is; külön képzelve nem lehet egyéb — hideg kiégett üszöknél.

Nem hisszük, hogy lenne Európában kormány, mely ezen elmélettel tisztába ne lenne; de igen is hisszük, hogy akár hány van, mely a fejlődési processus eddigi haladásában kételkedik, s ennél fogva még az absolutismust szelidített alakban bár fenntartandónak látja a változtatás rögtönözöttségére vonatkozó elővigyázati tekintetből, vagy ily felféves leple alatt, — s e czélből félrendszabályokhoz nyul. E fogás a kormányzás legsikamlósb ösvénye; mert miként magán viseli mindig a nem ösztinte meggyőződésből, jó szívből keletkezés bélyegét, aként soha bizalommal megnyugvással nem fogadtathatik, s ennél fogva félrevezeti, nem fejt az államok politikai érettségét; nem mérséklésére hat az indulat-nyilatkozatoknak az észlelyesség után, hanem a cselszövényeskedés útján explosiojukra. Egy határozott despotia vaskezeének nyomása politikai érettséggel bíró népeknél határozott visszahatást eredményez, tisztát, intrika nélkül — minő maga a nyomás; politikai érettséggel nem bíró népeknél pedig kiskoruságot: az első a vaskez megtörtésével teljes felüdülést várnak; míg az utolsók mert fogalmuk jobbról nincs, állapotukat megszokásnál fogva könnyen tűrik. De egy félrendszerű absolutismus, mert a nyomás sulya nem annyira magán az intézvényen, hanem annak alkalmazásán a kivétel eszközei által ragasztatik hozzá beláthatatlan s kiszámíthatatlan csűrész csavarással, melyből a kibontakozhatás utait semmiképp kivenni nem lehet, politikai érettséggel bíró nemzeteknél a bosszankodás és visszatorlási inger érzeteit is társítja a nyomtatás fájdalomához; politikai érettséggel nem bíró népeknél pedig fattyu beteges fejítésre hat, mely hova tovább inkább a nyers erő nyilatkozataiban mutatkozik.

E felfogás első ágára nézve elég példát ad a világ historia minden idöszakból, a másodikra Magyarország és Erdély állapota a legközelebbi példa. A magyarországi megyék mint politikai érettséggel bíró nemzet hatóságai bizalmatlanok az október 20-i patenshez, s biztosítékért demonstrálnak, — a politikai érettséggel nem bíró erdélyi román nép pedig, beteges hajtásokat fejtett ki az államélet teoriájáról, midőn nem az 1848-i népfelségi eszmét diadalra juttató, neki ingyen birtokot adótörvényes jogalapon akarja felépitni alkotmányos jövőjét, hanem az október 20-i szűkkörü patens nyomán, egy tabula rasára — s czéljainál éppen nem rejtegeti a nyers erő karrait. Tisztelet a kivételeknek, becsület a még el nem szédített népek, de igazság is szent István koronájának, melynek dicső tündöklése ellenében árnyul akar állani egyes néptörédek féltékenységére.

Politikai tekintetben legnehezebb a kiábrándulás, kivált ha felfogásunk első szülött gyermekünk. Siker ábrándit ki ebből: sikerre legyen azért az előlépés és sietve, mert a balvélemény most fejlődő népek-

nél és bizalmatlanság a fejletteknél, ösztönszerűleg hajt kivételes eszközök megkísértésére.

Közlöny, február 10-kén, 1861.

(D.) Senki sem mondhatja, hogy Erdély magatartása az absolutismusból az alkotmányosságra való átmenet ezen lázas, s a dolog természeténél fogva némileg anarchiára is rést nyitható percekben nem lett volna türelmes és nyugodtan beváró.

Elfojtani igyekeztünk azon sötét fájdalom panaszainak kitörését, mely egy szomorú évtizeden át szívünkre tornyosult.

Azon kiindulási pontot, mely hidjául szolgalandott az uralkodás és nemzet közötti oly szükséges kibékülésnek és egyetértésnek, reményekkel fogadtuk az oct. 20-ki diplomában, s mert az alkotmányosság természetében van az, hogy ottan félrendszabályokkal meg nem állhatni, biztosan reméltük és reméljük most is, hogy el kell értünk bezárólag 1848 őszéig kivívott alkotmányos életünk teljes visszaállítását.

Egyfelől az uralkodó felség akarata, másfelől a nemzet szoros legitimitás, de alkotmányosan mérsékelt magatartása, s harmadik felől az európai viharos körülmények biztosítanak minket, hogy alkotmányunk teljesleg győzni fog.

E reményért elnéztük csodálatos türelemmel, hogy a közsorsból szabadabb emelt népség között egy-egy idegen hivatalnok s bennszülött demagogok is nyilvánosan izgattak a magyar nemesség ellen a robot visszaállításával s más ahoz hasonló szemtelen hazugságokkal.

Elnéztük, hogy a román hivatalos lap, melynek homlokán van a kétféjt sas, nyíltan renegátának, árulóknak mondja az oly románt, ki az ország törvénye és király által szentesített alkotmánya mellett emel szót, s ki így a magyarokkal tart. Renegátának, árulóknak, mintha a magyar Istenhagyott, pogány, vagy bemoesokolt nemzet volna saját vérevel szerzett s védett hazájában! Elnéztük, hogy egy népnek, melyet szolgál sorsából mi fittünk szabadabb, kielégíthetlen írói oly hangon beszéljenek szemben a magyarral, mely hangot nemzetünk soha és senkinek sem szokott eltűrni.

Habár még hónap óta van már ígértben alkotmányunk visszaállítása, s e részben tetteleg még semmi lépés sincs szinte érvényesítve, mind a mellett nyugodtan vártunk az uralkodó elhatározását, hogy visszaállítsa törvényes kormányunkat, szerveztesse megyéinket és az absolutisticus rendszernek fennálló organjait, itt-ott nem barátságos magatartásuk daczára, sehol sem háborítottuk.

Ha egy pár ablakbéverés történt, de az is titokban s nem semmi tömeges demonstrációval. Népnünk minden fajból, magyar, székely, román, szász, csöndesen viselte magát, pedig mindenik izgatva volt különböző czélekből.

Ezen szép és valóban bámulatosan mérsékelt magatartás megérdemelte volna azt, hogy semmi botránnyal meg ne zavartassék.

És mégis meglön zavarva. Ha elmellőzzük a kézdívársárbelyi eseményt, hol egy fiatal kereskedő nehéz sebet kapott katonai excessus miatt; nem lehet hogy fájra ne jadjunk fel Szaecsvay Károly földbirtokos urnak Háromszéken történt katonaság általi befogatatása s Brassóba hurczoltatása miatt.

Ha megyéink szervezve voluának, kérdésen kívül izgatottan irának fel a korlátnoksághoz ezen kérdés miatt. Mi közöltük a tényt és vártunk, remélve, hogy ez átmeneti korszakra tekintet lesz, s a még kormányzó herczeg ő magassága rendelkezend, hogy e kedvetlen és szomorító jelenet ne folyjon tovább alkotmányos reményeinknek oly szembeütlő meghazudtolására.

Nem lévén hazánknak benn beállított alkotmányos organja, érezzük, hogy e kérdést feledésbe menni hagyunk nem szabad; nem csak azért is, mert ez alkotmányos életünk visszaállításának őszinteségét nehéz kétely alá vonja, s hazánk mérsékelt és csendes magatartását a lelkekben növí izgultság miatt kockáztatja.

A mint az eljárás természetéből sejtjük, Szaecsvai azzal van gyanusítva, hogy katonát kívánt volna zászlója iránti hűségétől elcsábítani. Ha ez tette volna, tagadhatlanul vétkezett; de ő birtokos ember, van kezessége, s bé lehet őt vétkéért perelni, a nélkül, hogy katonaság által hurczoltassék városról városra.

Mi tudjuk, hogy az olasz forradalom izgató befolyása miatt az Olaszországbani katonaság érdekében adatott ki egy rendelet, mely a katonák csábítóit hadi törvényszék elébe állittatni rendeli. Az is igaz, hogy még ekkor nem ős törvényeink, hanem patenssek által igazgattunk.

Amde ama rendeletnek Erdélyben nincs oly fontos értelme, hogy ezen alkotmányrai átmenet korszakában a kedélyeknek haditörvényszékek működése általi elrettentése tövös lehetne. Erdély nem Velence, a hozzánk szomszédos tartományokban nincsenek forradalmi táborok és éppen nincs szükség oly marcialis rendszabályok szigorú alkalmazására.

Es ha alkalmazni kívánának is egy ily hadi törvényt, kívánatos volna, hogy a hazafiak csak gyanúra ne hurczoltassanak el több családai tűzhelyüktől, nyomozzák ki a még fennálló büntető bíróságok a vádlott vétkét, s ha az rá bizonyosodik, azután inkább adjanak szomorú tudomást nekünk arról, hogy most is haditörvényszékek korszakában élünk.

Mindenesetre, midőn Erdély ily nagy mérséklettel vár arra, hogy az uralkodó felség alkotmányos czéljai teljes-

Lapjainkból egyes számok is kaphatók hat új krajczárjával Stein J. könyvkereskedésében.

désbe menjenek, akkor csak nagy lelki háborodással nézi azt, hogy egy székely főnemest a katonaság elfog, fogságba zár, s napok mulva fegyver között szállítja más törvényhatóságba.

Ottan tán haditörvényesek elébe fogják állítani? tán elítélik? És tán egy kivégzés fog történni azon nagy napokon, midőn Európa részvételt kezd tekinteni az uralkodó felség újabb irányára, mely a vagyon, életet és emberi méltóságot biztosító alkotmányosság felé hajolt.

E szomorú lehetőséget fel kell mutatnunk. Még az alkotmányos kormány nincs helyreállítva, de az ideiglenes kancellária fölléphetnek e botránkoztató kérdésben. Ama hadi törvénynek van értelme Lombardiában, Velenczében, de Erdélyben semmi sincs.

Szacsvai utóbbi sorsáról tettünk közlebről említést, most közöljük alább az erről értesítést.

**Kézdi-vásárhely, jan. 31. 1861.** — A kézdi ev. ref. egyháznak tegnap tartott részletes zsinatján értesültünk a méltóságos főegyháztanácsnak a milyen büles, épp oly erélyes intézkedéséről, miszerint méltóságos Lázár Mihály urat a Rikánbeli egyház közönség diszes főgondnoki hivatalában megerősítette. A részletes zsinaton nevezett szeretve tisztelt főgondnokunk is jelen volt, már mint inspector curator, s az esperes e tárgyban történt jelentés után élénk és meleg szavakban üdvözölte részletes zsinatunkat, s újból is bírjuk szavát a felől, hogy egyházunk javát, boldogságát, az egyházi élet felvirágzását tőle kitelhető szellemi és anyagi erejével előmozdítani szent kötelemnek tartandja. Adja az ég ura, hogy azon férfit, ki eddig is áldozatdus tetteiben mutatta hitét, miáltal közbizalmat és szeretetet vívott ki magának, sok ideig tisztelheüssük egyházunk élén.

Az algondnoki hivatal betöltését hozván szönyegre elnöklő esperes ur, a választás megkezdett tikos szavazat utján. A szavazatok számba vételével, egyházvidékünk diszes algondnoki hivatalára 11 szavazattal egy ellenében elválasztott mgos Cserei János ur, s a megerősítés végett a mgos főegyháztanácshoz fölterjesztetni határozott. Örömmel vittük e választást, mert viszont oly egyénre esett, kinél a buzgóság nemcsak szavakban jelentkezik, mint oly sok másoknál, hanem tettekben, a ki a mélyen buzgó ev. ref. egyházunkhoz őseitől örökölt vallásos érzésénél fogva, épp úgy tiszteletben részesíté az arra érdemes egyházi személyzetet, s ezáltal vívta ki azon oszlatlan közbizalmat, mely körültre központosult. Ezután több rendes tárgyak feletti tanácskozás után, a részletes zsinat rendes papzékké alakult át, s az itt tárgyaltnai szokott válassi s más kereseteket vette tanácskozás alá. — Mintán politikai életünk még nincs, a mit pedig úgy várunk, mint az apostolok a szentleket, vagy héberék a messiást, szölok városi életünkön egy pár szót:

Fársáng van, a vigalmak napja, s városunk mégis oly esőndes, miunha nagy bójtót élne. Általános elhatározatot, hogy az idők kényes volta miatt városunkban ezen vigalmi idegy alatt egy bál se tartassék, s úgy látszik, fiatalságunk elég komolyan felfogta a jelen válságos helyzetet, s nem is szándékszik egy táncszertélyt is rendezni. Azonban az itt levő vadász zászlóalj tisztjei folyó hó 27-kén rendeztek vala egy tánc szertélyt, tisztí bál vagy estély ezime alatt, a havá azonban a meghívott hivatalnokok közül is sokan nem mentek el; volt szerencsájök azonban az illetőknek ott láthatni egyik notabilitásunk leányait, két magyar kisasznókat, kik talán a testvériesded eszméjét akarták képviselni ezen tiszta magyarajuk város részéről ama tisztí bálban. Egy órákor a diszes női koszoru szétoszlott, hogy azután mi történt a kredenz asztalok körül, arról „ne szólj szám, nem fáj fejem.”

A jan. 7-kén sok sejtelmekre és mellék gondolatokra alkalmat adó módon elfogatot Szacsvai Károly a napokban egy este nagy titokban szekérre ült katonaság által töltött fegyverek közt elvitették Brassóba. Onnan tovább viszik-e, vagy elbocsátják? ki tudná megmondani? És ki tudná megmondani a sok szenvedést, mit érez bizonytalan kérészek közt tán hat gyermek és nő az apáért és férjéért, kinek csak annyi búne van vallomása szerint, hogy a vendégszeretetet, miről a székely ismeretes, egy adó behajtásra kiküldött iránt is tanusította. Teljes reménnyel vagyunk a felől, hogy a nmlgu id. korlátnok és kormányzó urak országos befolyásuknál fogva rövid időn visszaadják a kétségek közt élő gyermekeknek és szorongatott nőnek az ártatlan édes atyát és férjét. Ojtozi.

**Erdélyi kath. püspök Haynald Lajos ur ó nmgá körirata az év kezdetén:** A főtisztelendő s tisztelendő egyházkerületi papságnak üdvözlét és áldás az Urban! Számosan gyűlték ez évben is tágas megyémnek minden vidékeiből kedves munkatársaim újévi levelei, melyekben egyesek, esperesi kerületek és intézetek tanusítván a főpásztori hivatal iránti kegyeletes ragaszkodásukat elmondák, mint kívánunk mindenkor, de különösen e válságos idők nehéz körülményei közt a terhes püspöki hivatalkodáshoz erőt s malasztot az Urtól, és az anyaszentegyház magasztos szándékai általán is létesítettén, üdvözölög fölvirágozzék az egyházi élet, előmozdittassék a nemzet közügye, a haza közjava, s a gondozásra bizott hívek lelki idvessége hathatósan eszközöltessék.

Örömmel üdvözlém a fini szeretet sugallta nyilatkozatokat, s kiket főpásztori gondjaim részeseinek, nehéz munkám osztályosainak, szeretett híveim oktatónak és vezetőinek ismerek, azokra és gondozottjainkra egy nagyjelentőségű új év küszöbén áldást kér le a pásztorok pásztorától viszont hó kívánatokra fakadt atyai halás érzetem. Igenis örömmel üdvözlém üdvkivánataitokat különösen most, midőn egy nehéz jövővel szemközt minden jóknak öszinte jó akaratára s közremunkálási készségére különösen szükségünk van. S ime! ily indulatokból eredt óhajtasaitok teljesülésének nem hiu reményével keesegetnek az előjelek. Mert éppen, midőn kedves újévi leveleitek érkezni kezdetek, akkor vettem az erdélyi magas helytartóságtól felségese apostoli fejedelmünk múlt évi mindszentho 20-kán kelt, hazánk s nemze-

tünk történetében egy új korszakot eredményező legfelsőbb nyilatkozványának, s oklevélének a megyei papság közt kiosztandó példányait, melyekből a főtisztelendő s tisztelendő kerületi papság számára rendelkeztek ide melléklem.

Nem esetlegesnek, hanem gondviselészerűnek nézem én kölcsönös kívánataink találkozását e nagyfontosságú okmányokkal egy új évnek küszöbén. Honunk történetében is egy mindnyájunktól szerencsételtett korszaknak küszöbére állítja a fejedelem bölcsesége és igazságszeretete társadalmi létünket, nemzeti életünket azon fejedelmi szózáttal, melylyel az ősi alkotmányok a haza dicsőítésére, a nemzet emelkedésére, az egyesek és családok boldogítására kiadandó áldásai után sovárgó népe hó kívánatát teljesítve évezredes alkotmányunk helyreállítását kimondá.

Méltán vélem én tehát ezen okmányokban kölcsönös kívánatink teljesülésének egyik legjelentékenyebb reményzalogát kezeitekbe lefelethetmi; mert hiszem, hogy az atyai gondosságy fejedelem ezen epvede várt s lelkesülve üdvözölt elhatározása által ismét az alkotmányos élet terére állított nemzet, elvesztett törvényes állását újra elfoglalva, s alkotmányos létének elejét fonalát örveendőzöl lelkesedéssel, de egyszeresmind a nemzeteknek szintgyu mint egyeseknek jövőjét biztosító hőles mérsékléssel, megragadva alkotmányának gazdag malasztjait, teljes mértékben élvezendi és gondos kezekkel kiterjesztendi a minél szorosabban egyesült két testvér honnak minden polgárait, s új dicsőséggel környezendi a népek történetének legfényesb lapjain ragyogó nevét.

Hiszem, hogy a magyarnak őskeresztény hite, idvezítő szent religiónk föl fog virágozni azon ősalokotmányok véd-szárnya alatt, melynek alapját hitünk nagy apostola első szent királyunk vetette meg, melyet országával a mennyek királynéjának oltalmába ajánlott, melynek zárkóvót — a királyi méltóságot — egyházunk látható feje, Krisztus helytartója nemzetünk legnagyobb erekljével, az apostoli koronával szentelé meg, melynek fejlesztésében és fenntartásában fáradoztak évszázadokon át országos állásu püspökeink, melynek védelmében vérzetek el döntő csatákban egyházunk szentelte zászlók alatt Magyarhon főpapjai.

Szent István alkotmányának szelleme biztosít arról, hogy Szent István egyháza — ősi keresztényi kathollikus anyaszentegyházunk — az ő oltalma alatt szabadon gyakorlandja isteni jogait és háborítatlan járván el magasztos hivatásában sikeresen eszközöldni Jézus nyájának boldogságát, kiárasztandja a tagjai életében fölvirágoztatott keresztény hit és szeretet gyümölcsét a hon minden fiaira, mégskéndi a földaldu indulatokat, kioldandja a haza fiait egy-más ellen lázadó nemelen bosszuvágyat, távol üzendi a különböző nyelvű és vallásu honpolgárok közt föl-föltünező kereszténytelen agyarkodást, melyen beoltandja a szivekbe a vallásos buzgósággal igen jól megegyeztethető keresztény türelmet, s a fejedelem iránti hagyományos hűségét szorozó egybefűzendi a hazaföld iránti szeretetteljes ragaszkodásnak, a nemzeti magasztos ezélok iránti lelkesültségnek polgári erényeivel.

Meg vagyok győződve, hogy Jézus egyházának püspökei, kiknek székeik ezen ősi alkotmánnyal egykornak, kiknek elődjeik vallásos és hazafiai érdemeik fényével dicsősíték a hon alkotmányos életének történetét, ezen alkotmány árnyékában szabadon gyakorolandják Istenőt nyert hatalmukat és munkatársaikak, az egyház fölszentelt szolgálvaival karöltve háborítatlanul használandják szent ezélszöket. Virágozni fognak iskoláink és egy vallásos, erényben gazdag, fejedelméhez s hazájához hű nemzedéket nevelni, egy jobb jövőnek zálogául.

De hogy mind ez, mit szívünk óhajt, mitől isteni egyházunk s szeretett honunk gyarapodása függ, minél tökéletesebben eléréssék, szükséges, hogy mi, kiket Isten közbenjáróul választott igralmassága és a nép üdvössége közt, szent lelkenél malasztjait és szüntelen segédelmét kérjük le a fejedelemre s tanácsosaira, a népre s vezetőire, hogy mindnyájan megismerjék mi igaz, mi szent, mi az egyesek és nemzetek boldogítására vezet, s megértsek, hogy „ha az Ur nem építi a házat, hiába dolgoznak, kik építik azt, s ha az Ur nem őrzi meg a várost, hiába vigyáznak az örök.”

Szükséges, hogy midőn a kedves haza iránti rendületlen szeretettel vallásos kézzel plántáljuk be a szivekbe, akkor a törvényes fejedelem iránti hűségese ragaszkodást is mind önmagunkban, mind másokban megőriztük és szilárdítsuk, hogy azon férfiak iránti bizalmat fenntartani igyekezzünk, kik e válságos idő megmérhetlen fontosságú napjaiban a fejedelemtől fölhiva vannak, az alkotmányos nemzeti életet törvényes alapjára újra beállítani s a fejedelem alkotmányos szándékai és a nemzet alkotmányos kívánásai közt a közvetítők nehéz teendőket végezni; nehogy méltatlan bizalmatlankodás lankassza buzgalmukat magasztos elhivatásukban, és meghusítsa részben vagy egészen az ő s velök közremunkálásra meghívott s kötelezett hazafiaknak működése sikerét.

Nekünk, kik a néppel közvetlen érintkezünk, kik minden jóra vezetői s hű tanácsadói lenni tartozunk, kötelességünk ott, hol az ámitás gonosz szándékainak konkolyát elhínteni igyekszik, fölvilágosítani a népet s a tévedéssel megértetni, hogy alkotmányos élet visszaállítása mindazon vivmányok épen tartásával történik s történhetik csakis meg, melyeket a keresztény fölvilágosodás és haladás szellemének hódoló fejedelem és nemzet törvényesen nyilvánult akaratára a köztelheresülésben, a földnek dézmától és urbéri munkától való tehermentesítésében, a törvény előtti egyenlőségben és az általános hivatalképességben kedves hazánk földjébe beültetett.

Nekünk kötelességünk az egyedül üdvös, békés átalakulás érdekében a népet nyugalmas komoly magaviseletre inteni, birni, s a jogosult vagy nem jogosult indulatok minden ferdé vagy erőszakos kitörésétől hathatósan visszatartoztatni, mint mely célhoz nem vezet; hanem attól igenis elútni, nemzeti belátásunk és önmérsékletünk dicsőségét kockáztatni képes lehetne, s csak a keresztény szeretet rom-

jain üzhetné egy nemes érzett és nagylelkű nemzet fiaihoz méltatlan játékat.

Ime! rövid vázlatban áll előttünk az, mit a megkezdett nagyfontosságú év lefolytán a rendkívüli időkörlmények egyházunk s hazánk különös helyzete, lelkipásztori és hazafiai kötelességeink kívának mitőlünk. Napjaink nehéz és következménydus voltát senki közülünk félre nem ismeri. De Isteneb vetett bizodalommal és azon elűkölt szándékkal, hogy lelkipásztori és hazafiai kötelességeinket mindenkor és minden irányban lelkiismeretes teljesíteni akarjuk, bátran mehetünk a jövőnek eleibe, én mint főpásztor egy összetartó erélydus, munkakész és buzgó lelkeszi kar élén, ti pedig főpásztorotoktól fáplált azon meggyőződéssel, az az idő minden körülményei közt helyt akarok állani nehéz kötelességeim teljesítésében, egyebet nem tartván szemem előtt, mint Istent s parancsát, az igazat s jogot, az egyház céljainak s a közjóban előmozdítását.

A mindenható, kinek mindenben neve dicsőségét keresik, harmatozson le sikeresítő malasztot szándékainkra s munkáinkra, „és az Istennek békessége, mely minden képzeteket fölülhalad, oltalmazza meg szívveinket és elméinket a Krisztus Jézusban. Amen. Károlyfejérvárt, 1861-ki három királyok napján. Lajos s. k.

## KÜLÖNFÉLÉK.

— Tordáról írja egyik levelezőnk, hogy gróf Mikó és b. Kemény ő excellentiájokat tünepélyesen fogadta a város. A polgárság lovas banderiumot alakított, kik ő excellentiájokat bekisérék a városba. Nagy Miklós polgármester a város nevében tisztelettel egy csinos kis beszéddel, melyre Mikó ő exclja köszönetét fejezte ki, kiemelve beszédben: vajha a mult megtanított volna a szenvedés mellett arra is, hogy csak egyedül az alkotmányos uton haladva érhetünk célhoz. Nemsokára ezután t. Basa Mihály esperes ur üdvözöl b. Kemény Ferencz ő exclját a papság nevében, melyre válaszul azon biztosítást nyerte, hogy valamint eddig úgy jövőre is mindent megteend, mit csak hazánk érdekében tenni lehet. Ebéd után a lovas polgárság kikiséré ő excljokat a városból, hol már az aranyösszékiek vártak.

— (Necrolog.) Berenczey Ferencz Cseréy Druzsiána férje, s gyermekei Berenczey László, Miklós és Johanna nevében legmélyebb fájdalommal jelent, leányának Berenczey Erzsébeth özvegy Szentkirályi Zsigmond-nőnek folyó hó 5-én reggeli 8 órákor életének 41-dik évében történt halálát. A legközelebbi lefolyt 11 év kíméletlen vihara e rendíthetetlen hönleány nyugodt kebelét is érinté irtó szelével, s ki a sors keserű poharait oly mosolygva üríté: tulvilági pályájára, hivatása örök helyére is nyugodtan szenderegve lépett át. Kik a nőt, nőisége, erkölése s honszeretete mérlegével becsülik: azok az elhunyttól öszinte részvétöket meg nem tagadhatják. Ellült tetemei folyó hó 8-kán reggeli 10 órákor inádtának öröknyughelyökre, néhai férje mellé Gyagyba, vármelletti saját házából. Marosvásárhelyt, februárus 6-kán 1861.

— A „Sürgöny“ bécsi levelezője szerint, a báró Vay által febr. 14-re a fővárosba összehívott főispáni értekezlet feladata a teendők tisztába hozatala és a helyzet tájékozása leend. Ez értekezés után fog jövő magartatására nézve a kancellár személyes határozatokat hozni. A mi ezután jó — ugymond a jólétesült levelező — Isten kezében van. — Bécsi hírok szerint ez időben ő felsége is Magyarország fővárosába jövend.

— A „Herm. Ztg.“ felelvén a „P. Lloyd“ kolozsvári levelezőjének, így végzi: „Ha a mostani ausztriai császár magyar királyllyá koronázata végett Magyarországra megy, s koronázási esküjében fogadja, hogy állandólag Buda-Pesten fog lakni, és a nyolcz millió magyar hatalmi állásához a több 28 millió atlatvól erejét csatolja: akkor azt mondjuk nemzetársaink: Ti, a kik az unióért buzogtok, esalbatatlan tapintattal előrelátatok a jövőt, törekvésetek igazolva van; s ti, a kik az unió ellen vagytok, hajoljatok meg a félreismerhetlen szükségesség előtt. De valamédig ez nem történik meg, ragaszkodunk eddigi (unió-ellenes) álláspontunkhoz.“ — Azt akarná evel a „Herm. Ztg.“ magyarázni, hogy az ausztriai birodalom sulypontja ott van, a hol az uralkodó lakik. Ez is egy gyönyörű állítás; de reméljük, mielőbb megfelel a „P. Lloyd“ levelezője, a kinek nem akarunk éllebe vágni.

— Al-Gyógyról vett hiteles tudósítás után értesítenek minket, miszerint a külföldi hivatalnokok némelyike már nemcsak alattomosan bujtogatja a köznépet avval, hogy az urak a robotot vágnának visszaállítani, stb. hanem dühösségben a békés, s öket kerülvő egyénekkel is ildomtalanul kezdenek banni — így közlebről Al-Gyógyon nehány ily hivatalnok közzé egy vendégöbe, szerényebb gondolkozása hivatalnoktársai is befordulván, kiknek egyike, ki főbbhivatalnok, erdélyi születésű szász, mivel és köztiszteletben álló egyéniség pörge kalappal jelenven meg, melyet midőn az asztalra letett, egy K... nevű csehországi civilisator, algyógyi cs. kir. adótárnok büsz indulttal ragadott kezébe, földhöz verte e szavakat mondva: „tájétköz ajkokkal, ilyen kalapot csak gazemberek viselnek.“ A bántalmazott derék hivatalnok, az üdvözítő tanácsát követve jónak látta kitérni az ily dühös ellenség elől — egyébiránt az ügy felsőbb helyre fel jövenne.

— A berlini jó szellemű „Deutsche Ztg.“ bécsi levelezője január 25-kén végbement pozsoni fáklýásmenetről ír, melyet Kossuth, Garibaldi és III. Napoleon alakjába ültözött álarozosok vezettek. A nép a menetet roppant éljenzéssel üdvözölte és követte. — Azt is írja a „Deutsche Ztg.“ hogy a (kétféjű) sasvadászat, a magyarok példájára, Alsó-Ausztriában is lábra kapott. A Riedben történt nyilatkozvány, hol a császári sást bajor zászlóval helyettesítették, minden külföldi lapot bejárt; ilyesmi most több helyen történt s egész Alsó-Ausztriában élénken nyilvánul a csatlakozási vágy Bajorországhoz. (M. O.)

— Debreczenből január 24-ről a következő levelet vettük: Vallainkra ólomsúlytal nehezedett hosszú komoly tiz év őrüldött le, mely alatt zsbibbasztó szenvedésekre s nyilánatásáral sem voltunk szabadok. Most azonban meglágyitván a hon védistene az nralkodó szívet a magyar nemzet iránt, visszavarázsolódtunk az oly reménydus emlékezetel kapcsolatban lévő 84% évekre, s most midőn önmagunknak visszaadátva szabadabban lélekelhetünk, s szívünk sugallatát nyilvánítjuk; szabad legyen nekem keblemben nyulni s annak mélyéből a nemzet lelkesebbjeihez egy kéreessel járulni. Nem ereszkedem én politikába, egyedül felebaráti tartozó kötelességre szolítom fel a nagy közönséget. A nemzet méltóságához az illő lovagiaságra, különösen a gyengéden s nemesen gondolkodó leányait kérem fel a honnak, hogy visszaemlékezvén az 1849-dik évre, most már általánosan észszerűnek elismert jogaink oltalmazásáért elvérzett legjelesebbjeink kétszeresen gyaásba maradt özvegyeire s árváira gondoljunk, kik bár kényelemhez szokva e gyász szos tiz évek alatt, részint a panaszos s keserű kegyelem kenyeret ráják, részint szolgálattal tengetik búval telt életeket, s hogy ezeknek jelenjükről s jövőjükről gondoskodjunk, legszentebb polgári, s a nemzet hőiségével mindenkor kezét fogva járó lovagias kötelességünk hozza magával. És kik bírnak e részben varázslóbb erővel, s kik buzdíthatják fel hatályosabban a jóra hajlandó férfi keblet, mint a nők? Müködjenek tehát oda, hogy a gyászos özvegyek és árvák a nemzet méltóságához illőleg gyamolittassanak, s egy szebb jövőnek örvehdhessenek. Ez kötelessége, ez hivatása a nemzetnek. Január 21-én a debreczeni tisztújítás megkezdődött, általános ohajtás szerint, polgármesternek Kis Lajos, főbírónak Szabó Bálint, főkapitányak Böszörményi Károly választottak, mind hárman kitünő lelki s művelési pallérozottsággal bíró egyének. Izobod.

## POLITIKAI HIREK.

— Turinból és Genuából Londonba érkezett magán levelek szerint Gaeta, habár eddig nem sokat szenvedett a megszállók ágyuitól, de rosszul levén élelmezve, kevés hét alatt kénytelen lesz magát megadni.

— A londoni politikai világot nagy felindulásba hozták febr. 3-kán az ottani lapok, jelentvén valamennyien, hogy Caprerából két utas érkezett a külügyminiszterhez intézett sürgönyökkel. Az egyik utas Garibaldi tábori segéde volt, a másik ozredes az önkénytesek közt. Az angol politikusok azon tündöttek, hogy kicsoda közlések lehetnek azok, melyeket déli Olaszország megszábadítója, mintha ő is hatalom volna, válthat Victor királynő minisztercivel, a nélkül, hogy d'Azeglio marquis, a piemonti közet közbenjárására szorulna. Némelyek már előre azon is aggnódnak, hogy ha Garibaldi, mint ígérte, személyesen fog megjelenni mint elváltasztandó londoni polgár, oly lelkesedett és személyes tüntetéseknek lesz tárgya, melyek a kabinetet zavarba hozhatják. A londoni községi tanács f. hó 7-dikén fog szavazni Garibaldi, s mint írják, az aldermenek szavazatai, részére már meg vannak nyerve.

— A „M. Post“-nak azt sürgönyözik Párisból, hogy a hatalmasságok — mint a jelek mutatják — a syriai kérdés megoldása végett Párisban tanácskozmányt fognak tartani.

— A párizsi röpirat-gyártók bahérjait megirigyelte egy bécsi könyvárus. Ő is adott tehát közelebb ki egy röpiratot e cím alatt: „Szöveiség Ausztria, Francia- és Olaszország közt.“ A röpirat azt tanácsolja a francia és osztrák császárnak valamint Victor Emanuelnek, hogy tartasnak együtt Veronában congressust az „örök béke“ felavatására. Ott aztán a természetes határok ügye is elintéztethetik. „A három uralkodó kelet felé terjessze hatalmát. Ausztria kapja meg a Dunafejedelemségeket, Olaszország Velenczét, Franciaország a rajnai tartományokat. Poroszországra esnek aztán egész Németország. A pápa menjen Jeruzsálembe.“ Ezekből láthatni, hogy a minő új eszmék ezek, épp oly sületlenek. „Ausztria, Francia és Olaszország támadó- és védszöveiséget kötnek, biztosítják kölcsönösen egymásnak a rajnai tartományokat, Velence és a Dunafejedelemségek birtokát és ezen új terület átengedések alapján, birodalmaik integritását örök időkre“ mondja a többi közt a röpirat.

— A „Daily News“ Beyrutból jan. 18-ról következő tudósítást von: „Syria jövődó kormányzásának tervezett főpontjai a következők. Ezen terv az öt hatalmasság biztosa, vagy azok többsége által elfogadhatott s jelenleg az illető kabineteknél van jóváhagyás végett. Syria jövődóben mohamedán főkormányzó által igazgattassék, kit a porta nevez ki, kinek kineveztetése azonban az öt hatalmasság által helybenhagyandó leend. Az utóbbiak mindegyikének képviselője van Beyrutban, ki mint Egyiptom- és Tunisban, főconsul és politikai ügynök. Libanonban keresztény basa uralkodik és e helyre Ismail (Kmet y) basa van ajánlv. Ez, mint a többi alárendelt basák és syriai kormányzók a főkormányzó alatt állanak, s ez által csak az öt hatalmasság beleegyezésével tétethetnek le. A főkormányzó maga korlátlan hatalommal bír, azonban a halálos itele-

teknek a zultán által kell megerősíttetniök. Az ország jövődóbeni meghatározott évsoron át kizárólag a tartomány szükségleteire fordítandók. S csak ezen idő multával az államjövödelmek egy része foly a szultán kincstárába Konstantinápolyban. A syriai hadsereg a tartományból toborztatik, és podig törökökből, druzokból, keresztényekből és metualisokból. A rendőrség minden tartományban azon felekezeti- vagy törzsből kapja ujonczait, mely ott legszámosabban képviselve van. A nyilvános építkezések azonnal megkezdetnek. Az öt hatalmasság képviselőinek beavatkozása oly esetekre van szorítva, hol a képviselők többsége a beavatkozást szükségesnek tartja. Megemlítendő még, hogy Fuad basa a biztosok által főkormányzóul ajánlatott, s itt általában azon szükségeségről, hogy e tartomány francia vagy más európai seregek által hosszabb ideig megszállva maradjon, megvannak győződve.“

— Szerbiában, az „Opin“at, „belgrádi és konstantinápolyi tudósításaiszerint a hajduk főnökei, kik törökellenes és hazafini érzületekről ismertek, önkénytes csapatokat szerveznek Szerbia hegyei közt, és Bosniának némely hozzáférhetlen pontján. Egyebiránt az „Opinion nationale“-t egy széles titkos összeesküvésről is értesítik, mely a Feketetengertől a Adriai tengerig terjed, és utasításait Herzegovina és Bulgária zárdáiban létező több társulattól veszi. A porta szorongással néz elébe a kitorfófelben levő viharoknak, melynek barna felhői a Dinári álpok környékén tornyosulnak. Ausztria nem kevésbé nyugtalan, mert tart, hogy a mozgalmak határain áttörnek.

A mi Oroszországot illeti, a Pruth mellett 40—50 ezer emberből álló serget pontosít össze. A miből azt lehet következtetni, hogy tisztán látja azon események horderejét, melyek a beteg ember, vagy mint az „Opinion“-véli, a két beteg ember államaiban készülnek. Hogy mely tájon sül el a függetlenségi harc első fegyvere, még nem bizonyos, de az tisztán áll, hogy viszhangja a havasi vidékeken megszólal. — Daniló fejedelem ifju utóda mindenre készen áll. Egy triesi levél szerint rendeletet adott, hogy minden montenegrói magát új sarukkal és 48 töltéssel lassa el, s hogy készen álljon a táborba szállásra. A törökök berohanásától tart-e vagy ő akar támadni?

— A bukaresti rendőrfőnöknek mult hó 29-dikén kiadott azon proclamatiója, melyben az utóbbi időben odamenekült magyarokat elutazásra szólítja fel, ezek közt igen élénk mozgalmat támasztott, mely könnyen nyílt felkelésre fajulhatott volna. A menekültek előterjesztést tevén ez iránt magánál Kuza fejedelemnél, ez kijelentette volna nekik, hogy a magyaroknak további tartózkodását román területen semmi esetre sem tűrheti, sőt ha a szükség úgy hozná magával, fegyvererőt is használna. Megjegyezzük itt, hogy a fejedelem még alig három hét előtt nyíltan azon elvet jelenté ki, hogy az ő államaiban minden csendes magaviseletű ember otthon tekintheti magát. Ily határozott nyilatkozat folytán azonban a menekülteknek nem volt mint tenniök, mint elutazni. Legközelebb ötvenen mentek Galaczon keresztül Törökországba s ugyanannyin indultak az erdélyi határszélek felé is haza. A többi is mind Bukarestből, mind a többi városokból utra készül. Jellemző azon közöny, melyet a Bukarestben lakó magyarok (számra 10,000-nél többben) ezen eseményekkel szemben tanusítottak.

— Mostárból, e hó 4-kéről Chekif bey a Montenegróiak egy támadásáról tesz jelentést; ezek ugyanis fölkelőkkel csatlakozva, Nicsics kerület több falvát megtámadták s ott a békés muzulman lakosságon iszonyu kegyetlenkedést vittek véghez. 41 muzulmán, köztük 10 asszony és gyermek gyilkoltatt meg; e szerencsétlenek közt volt egy viselő asszony, kinek hasát felvágták s méhéből kivették a gyermeket, hogy ezt aztán összeaprítsák. (?) Egy másik csapat Korianitz helységet rohanta meg, több házat felgyújtott, s szintén vad kegyetlenséggel dühöngött.

— A „Moniteur de la Flotte“ szerint a Feketetengeren számos ágyunaszádót készíttetett az orosz kormány Nikolajefben. Egy hajótársulat 20 hajót állított ki, hogy szükség esetén azok hadi felszerelést nyerhessenek.

— Sz.-Pétervári, jan. 17-ről szóló levél szerint a paraszt-ügy végre rendezési befejezéséhez közelit: a főbizottmány bevégezte munkáját; s a császár elé terjesztett jegyzőkönyvet ő felsége jan. 14-kén alá is irta; e munkálat most már az államtanács elé kerül, melynek elnökeül Bludov gróf van kinevezve. Miként levelező értesül, azt remélik, hogy a czár a parasztoknak polgári és birtokszabadságot akarja biztosítani, mi ellen azonban a birtokosok részéről nagy az ellenzék s ezen elv mintegy 100 ezer birtokost fenyeget nagy veszteséggel. Azt hiszik általában, hogy e régen megkezdett s nagy fontosságú tárgy a czár trónrajtétekné évnappáig, vagyis február 18-ig teljes érvénybe lesz léptetve.

— A „Moniteur“ szerint Miramon tábornok, a mexicói köztársaság elnöke az Ortega parancsai alatt állá szabadelvű hadsereg által megveretvén, a fővárosból kivonult; nehogy tehát a kormány nélkül maradt város fejetlenség zsákmánya legyen, a francia és spanyol követek fölfegyverék honbelieiket, s ezek földadatál tevék a rendfőntartását: már dec. 21-kén 800 francia és spanyol ajánkozott e köteleesség önkénytes teljesítésére.

Ujabbak. — London, febr. 7. Az alsóházak ma éji ülésében lord Russel az oct. 27-diki olaszgyübeni sürgönyét védte, többek között mondván, hogy a syriai francia csapatok visszatérte felől európai conferentia fog határozni.

— Turin, febr. 6. A tüzelés Gaetánál mindkét részről lassan foly. A piemontiak tegnap és tegnapelőtt a várbeliek két löporraktárát légbe röpíték, és a st. Antonio fellegvár és bástya közötti várac egy részét lerombolák.

— Róma, febr. 6. Gaetából jelentik e hó 3-ról: a piemonti ágyutelepek szakadatlanul a löpor-raktárakra lönek, de eredménytelenül. A hajók nem mernek közelíteni. A szárazsi oldalról nem történt komoly támadás. Cialdini Cavourt arról értesítette volna, hogy a piemonti sereg demoralizált, az ostromzárlat hiabavaló; a vár hatalmas.

— Turin, febr. 7. A piemontiak 3 puskaporraktárt vetettek fel Gaetában, s a fellegvár bástya-közfalát lerontották. A vár 48 órai fegyvernyugvást kért a halottak eltemetésére. Cialdini megadta, s a sebesültek számára szükségesekeket küldött be.

— Most már bizonyos, hogy Garibaldi egészen felhagyott szándékával, martiusban valamit kezdeni, habár sokkal inkább meg van győződve arról, mint valaha, hogy most kellene neki sikra szállani az olasz kérdésben. De előbb be akarja várni, hogy Gaeta bevételések, az új olasz kölesön létesüljön és Poroszországnak sem akar ürügyet szolgáltatni, hogy Ausztriát támogassa abban, hogy Olaszországot megtámadja. Ezt a belga lap tarini levelezője írja. Beszéli, hogy Cavour egy jegyzéket szándékozik meneszteni a német udvarokhoz, melyben kijelenti, hogy Szardínia szilárdul elhatározta magában Velenczét meg nem támadni, sőt azt sem tűrni, hogy mások támadják meg.

— Mentone és Roquebrune (Monaco hercegsége) csakugyan átengedetett Franciaországnak. A monacoi hg. IV. Honore, 4 millió frankot kap és ezenkívül Franciaország senatora lesz; Monaco városa 3000 lakossal a herceg tulajdona marad.

— Konstantinápoly, febr. 7. Franciaország az oroszéhoz hasonló jegyzéket adott át, melyben a rumeliai vizsgálat elégtelenségét kimutatva, állandó tanácskozmányt kíván. A porta válasza a reformok elkészítését ígéri.

— Bécs, febr. 8. A „Wiener Ztg.“ írja: 7-dikén tartott Rainer főhg. elnöklete alatt első miniszteri értekezlet, melyen jelen voltak eddigi és ujonnan kinevezett tagjai. Ezzel meg vannak czáfolyva a hírek, mintba a miniszterium kebelében elvbli különbségek volnának.

— Berlin, febr. 7. A Vincke módosítványa ellen tartott beszédében Schleinitz kijelenti, hogy a kormánynak legkevésébb oka sincs kedvezőtlen érülettel lenni Olaszország iránt. A nélkül, hogy a nemzetiségi eszmét gyamolítná, a kormány még sem adhat neki oly souverain értelmet. Mindamellelt, hogy a kormány a non-interventio elvét nem tartja mindig kötelezőnek, nem avatkozott be tevőlegesen Olaszországban. — Visszautasítja a tendentiosus politika módját. Velenceze katonailag és stratégiai szempontból Ausztriára és közvetve Németországra nézve fontosabb, semhogy Poroszország a Velenczéről való lemondást javasolhatná. Azonban Ausztria és Sardinia megmarad a védelmi állásban, s az összeütkezés legalább elhalasztathatik, vagy tán egészen elhárrittatik minden nagyhatalom közös befolyása által. A kormány jövődóben sem mártja magát tetteleg az olasz mozgalomba, mint ilyenbe, valameddig oly kiterjedést nem vesz, mely a tényleges beavatkozásra er övel kénysszeríti, nevezetesen, ha a német szövetségi földre kiterjeszkedik, vagy ezt határozottan igényli. Továbbá ezeket mondá többek közt Schleinitz ur: A kormány jobban át van hatva azon meggyőződéstől, mily fontos, sőt elkerülhetetlen szükséges Ausztriát megtartani a mostani európai államrendszerben, hogysem élénk kívánsága ne volna, hogy a császári állam kibontakozék nemsokára jelen helyzetének legnagyobb nehézségeiből, hogy azon szabadelmű uton, melyen megindult, új, életerős, reményteljes kifejléshez jusson. Mert Poroszországnak egy ily módon újjászülető Ausztriával leendő belső szövetsége, mindig egyik legerősb biztosítéka lesz a német birtokállapotnak és az európai egyensulynak, s e részben mindkét államnak szüksége van egymásra; semmi más combinatio nem volna képes e vi-

szonyt pótolni. De ily szövetezés csak akkor lesz fogantatás, ha a teljes egyenrangúság (Ubenbürtigkeit) alapján áll, ha mindkét rész valódi barátságot táplál. — Engedjék önök remélnünk, hogy ily alapokon mintkét német nagy állam egysége mind belsőbbé és tartósabbá lesz. Az előttem szóló, igen méltán, a legdöntőbb súlyt az Angliával való lehető legbensőbb viszonyra helyezé; csak arra óhajtom figyelmeztetni, hogy Anglia csak akkor lesz hajlandó ugyanazon nagy jelentőséget tulajdonítani a porosz együttartásnak, ha e szövetezésbe egész Német-honnalegyütt léphet, ha a két nagy állam dualismusa, e nagy államnak súlyát Európában nem neutralisálna merőben.

**A „K. Közlöny“ távirati sürgönye.**

Feladatott K.-Fejérvártt, febr. 11-kén 3 óra 35 perczkor délután. Megérkezett Kolozvárra 3 óra 50

A gyűlés megnyitott ma 10 órakor délelőtt HAYNALD püsrök ő excja indítványozta az 1848-diki törvények elfogadását. Támogatták Teleki, Horváth, Gáál, Zeyk. — Schaguna még nem nyilatkozott. Schulutz a szebeni határozatot formulázta. Schmidt új választó törvényt indítványoz. Az ülés elosztott 3 és fél órakor, holnap folytatódik.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

**BÉCSI BÖRZE február 8-kán.**

	pénzben	áruban		pénzben	áruban
<b>Állam-adósság.</b>					
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	76.50	76.70	Ausztr. államvaspálya	288.— 289.—
5%-os metalliques	100 frt.	65.75	66.—	Nyugati vasut	186.50 187.50
<b>Földtehermentesítések.</b>					
5%-os magyarországi	100 frt.	65.25	66.—	Parubitzai vasut	105.50 106.50
5%-os bánági, horvát és szláv	100 frt.	64.—	64.50	Tiszai vasut	147.— 147.—
5%-os erdélyi	100 frt.	61.75	62.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	189.— 190.—
<b>Sorsjegyek.</b>					
Trieszti db.	100 ft pp.	125.—	726.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	168.50 169.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	98.—	98.50	Graz-Köflachi	109.— 111.—
Budai városközség db	40 ft a.é.	37.25	37.75	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Eszterházy	40 ft pp.	89.—	90.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 64.—
Salm	40 ft pp.	35.75	36.25	<b>Váltók (devisek)</b>	
Pálffy	40 ft pp.	37.25	37.75	<b>Három hónapra.</b>	
Clary	40 ft pp.	34.75	35.—	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3%	127.— 127.25
St. Genois	40 ft pp.	36.—	36.50	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %	122.75 123.25
Windschgrätz	20 ft pp.	20.50	21.—	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 %	— —
Waldstein	20 ft pp.	24.75	25.25	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %	123.25 123.75
Keglevich	10 ft pp.	15.—	15.50	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 %	108.25 108.75
<b>Részvények.</b>					
Nemzeti bank ex div.)		738.—	740.—	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 %	143.75 144.25
Hitelintézet 200 frt.		165.90	166.10	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 %	56.70 56.90
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		583.—	585.—	<b>Pénznekem.</b>	
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		419.—	421.—	Korona	19.80 —
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		160.—	170.—	Császári arany	6.33 —
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		395.—	400.—	Reczés arany	6.84 —
Éjszakai vasut		1907.80	1908.—	Napoleons'or	11.61 —
				Orosz imperiale	11.85 —
				Ezüst	43.— —
				A nemzeti kölcsön papír szelvényei	40.— —

**H I R D E T É S E K.**

**NEM HIVATALOS.**

(40) (5-6)

A kolozsvári gőzmalom tulajdonosa, a szép, megtakarított és rozs nélkül való tisztabúzának nagy vékáját — annak jószágát tekintve véve — itt helyt fizeti 2 forint 20 krtól 2 forint 40 krajczárig ausztr. értékben.

(43) (1-3) **Haszonbéri hirdetmény.**  
Nemes Marosszékbén Agárd helységben, M. Vásárhely sz. kir városától egy órányi távolságra, egy 350 hold kiterjedésű f-kvő birtok, vagy mivelet szerint: 266 hold szántó, 38 hold kaszáló, 42 hold legelő, és 4 hold szőlő, továbbá egy curia, a gazdasághoz szükségeltető s jó karban levő épületekkel, egy 12 belső telekkel s 1.000 uzsora napszámmal, jelen (vi martius 15-kétől kezdve négy egymás utáni évekre bérbe adódik. Bérleti szándékozók kérelmek szándokukat szóval vagy bérmentes levéllel M. Vásárhelyt 1345. szám alatti tulajdonosnak kijelenteni, hol a bérlet föltételei is megtekinthetők.  
Maros-Vásárhely, február 6-kán, 1861.

(26) (3-3) **STEIN JÁNOS** kolozsvári könyvtárosnak van szerencséje értesíteni a tisztelt szülőket és tanítókat, hogy kereskedésében közelebről egészen új és megifjodott alakban jelent meg a magyar tanuló sereg eme régi kedvence:

**MAGYAR OLVASÓ-KÖNYV**

elemi és reál- (polgár-) tanodák, gymnasiumok és magán-növendékek használatára.  
Az oktatás- és lélektan máj igényei szerint szigoruan korhoz alkalmazva néhány pályatárs közremunkálásával dolgozák és szerkeszték  
**GÁSPÁR JÁNOS,**  
nagyenyedi neveléstanár és közpedagógus, — és  
**KOVÁCSI ANTAL,**  
kolozsvári gymnasialis igazgató-tanár.  
**Első folyam, 7-11 éves mindkét nemű tanulóknak.**  
Negyedik javított és 2 kötetre bővített kiadása az eddigi első darabnak.  
**Első kötet,** mindkét nemű elemi és néptanodák alsó vagy is I-ső és II-ik osztályainak. 13 nyelvezdrét iv, füzve 50 kr. keménykötésben 70 kr.  
**Második kötet,** mindkét-nemű elemi és néptanodák felső vagy is III. és IV. osztályainak. 15 nyelvezdrét iv, füzve 60 kr. keménykötésben 80 kr.  
**Második folyam, 11-15 éves tanulóknak.**  
**Első kötet,** algymnasiumok I. és II. s a reáltanodák megfelelő párhuzamos osztályainak. Második tetemesen változtatott kiadás. 15 1/2 sűrű nyelvezdrét iv, füzve 70 kr. keménykötésben 90 kr.  
Mindhárom kötetből tanodáknak helyből elvitetve száz példányra 20, ötvenre 10 díj nélkül jár.

Szerzők a tisztelt szülék és tanítók ezen legrégebb rendszeres magyar olvasókönyv iránt országszerte folytonosan nyilatkozó rokonszenvét s a növendékek kegyeletteljes ragaszkodását továbbra is kiérdemlendők, ímezen teljes átalakítás által tanodáink tökélyesbedő szervezetével is öszhangzásba hozták ezen nemsokára bevégezendő vállalatukat.

**A magyarországi szerb telepek jogviszonya az államhoz.**  
Irtta SZALAY LÁSZLÓ. Ára 1 ujforint.

**Törvénytudományi műszótár,**  
közrebocsátja a magyar tudós társaság; második bővített kiadás, 2 frt o. é.

**A MAGYAR NEMZET SZEBB JÖVŐJE.**

E nevezetes és legkorszerűbb mű minden alkotmányos érzelmű igaz magyarnak különös figyelmébe ajánltatik és szívére köttetik.  
Forditá és kiadja **Kozma Imre.** Ára 50 ujkr.

(34) 12/2 1861. (3-12)

**GASTROPHAN**  
orvosi rendelet szerént készítve.  
Sok oldalulag megpróbált, többnyire havasi füvekből készített orvosi szer az emésztés előmozdítására és az étvágy gerjesztésére.  
Készítetik Murauban Ritschel Vilmos „Salvator“ czimű gyógyszerárban.  
Emésztési gyengeség, rendetlen savany képződés, gyomorgörös, gyomor elgyengülés, hányás és fehérvérkór, különösen pedig mind azoknak ajánlható, kiknél a fogak elvesztése által az emésztés megnehezedik, és annak előmozdítására ingerlő szer szükségeltetik.  
Egy üvegnek ára 70 kr. o. é. postán bérmentesen füzve 1 frt. o. é.  
**A főrakhely van Erdélyországra nézve Károly-Fejérvártt Klüger M. úrnál.** Továbbá vannak még rakhelyek Zágrábban: Horaceknél Debreczenben: Rothschnack C-nél, Budán: az udvari gyógyszerárban és az irgalmas szerzeteseknél, Prágában: Fürst J.-„fehér angyal“ czimű gyógyszerárban N. 1044. az egész osztrák monarch a és a külföld számára, Prágában: Fragner B. gyógyszerésznél, Temesvártt: Jeney és Solquinnél, Tokajban: Kröczer A.-nál, Bécsben: Mohl A.-nál, Pohlmann J.-nál, Waldheim A.-nál, Weisz J.-nél, Székes-Fejérvártt: Legniam A.-nál és Szathmárban: Weisz J.-nél.

(1143) | 12/2 1861. | (10-12)

**Cs. kir. szabad. általán kedvelt ANATHERIN-SZÁJVIZ.**  
Ára 1 frt 40 kr o. é.  
Ezen tíz év óta használatban lévő szájeviz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb óvszereknek bizonyult be, magas és főfúraságok által tolette-eszközül használtatik, névszerint pedig a legkitűnőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további dicséretes fölösleges. Található Bécs minden gyógyszerárban ugyanazon árért.

**FOG-ÓLOM,**  
melylyel az ember sajátkezüleg dughatja be ödvas fogát.  
Ára 2 ft 10 kr.  
**Cs. kir. legm. kiv. ANATHERIN-FOGPÁSZTA.**  
Ára 1 ft 22 kr.  
**NÖVÉNY-FOGFOR**  
Ára 36 kr a. é.

**Bizományosok:**  
Kolozsvártt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszerárbaikban. Tordán: Wolff G. gyógyszerész. Szebenben: Zóhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fiai és G. János fia. Károly-Fehérvártt: Rusz, Wagner könyvtáros. Segesvártt: Misselbacher J. M. Beszterczón: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzzela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Specht, Leonhardt J., és Wotsch gyógyszer. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Abraham Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszer, Saltzman, és Czanak J. urak.

(44) (1-2) (45) (1-3)

Alóírt tisztelettel jelenti, hogy kinek kertje van s kertész nem tart, mégis kertjét rendezni s gyümölcsfáit jókarban kívánja tartani, folyamodjon alóírtához, ki is mindennemű kertész munkát s fa-beállást elvállal. A gyümölcsfákkal való működtetését február végéig és márczius elejéig kezd meg, mint az idő fogja engedni.  
Lakása: kül-tordautca 20 sz. a temető a **Dán László.** kertész.

**HASZONBÉRI HIRDETÉS.**  
Gr. Kornis Eleknek ő ngának következő jószágai—együtt vagy külön külön—ez évi Szent-György naptól kezdődőleg haszonbérbe kiadók: Szent Benedeki, Dézs mellett, a Szásznyiresivel kapcsolatban, Alparéti járulékaival, Tihóji járulékaival, Értekezhetni " olozsvártt ügyvéd Fejér Mártonnal.